

FINNISH A1 – HIGHER LEVEL – PAPER 1
FINNOIS A1 – NIVEAU SUPÉRIEUR – ÉPREUVE 1
FINÉS A1 – NIVEL SUPERIOR – PRUEBA 1

Thursday 13 May 2010 (afternoon)

Jeudi 13 mai 2010 (après-midi)

Jueves 13 de mayo de 2010 (tarde)

2 hours / 2 heures / 2 horas

INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

- Do not open this examination paper until instructed to do so.
- Write a commentary on one passage only.

INSTRUCTIONS DESTINÉES AUX CANDIDATS

- N'ouvrez pas cette épreuve avant d'y être autorisé(e).
- Rédigez un commentaire sur un seul des passages.

INSTRUCCIONES PARA LOS ALUMNOS

- No abra esta prueba hasta que se lo autoricen.
- Escriba un comentario sobre un solo fragmento.

Kirjoita kommentti jommastakummasta tekstistä.

1.

Kun ”Kauppatkustajan kuolemaa” esitettiin Oulun kaupunginteatterissa, sen huojuvat lavasteet eivät auttaneet eläytymään amerikkalaisen esikaupungin raadollisuuteen, vaan lykkivät näytelmän tapahtumia Kuusamoja ja telttailua kohti. Siitä huolimatta lapsilleen ja vaimolleen optimismia uskotelleen kaupparatsun kauhea loppu teki minuun suuren vaikutuksen. Kun isä seuraavalla viikolla päästeli ilon huudahduksia kotona saatuaan tietää että hänet oli hyväksytty, suorastaan imaistu Kalevalasta nimensä ottaneen vakuutusyhtiön palvelukseen, niin sanotuksi viikonloppuesittelijäksi, minulta pääsi eräänlainen syntymäparkaisu. Niin syvältä repi ajatus isästä kauppatkustajana.

Lisätienestiin hänellä toki oli oikeus, ottaen huomioon kasvavat suomme ja himomme kaikkeen mikä liikkui ja kiils. Mutta kodista toiseen tunkeutuva henkivakuuttaja tuntui tahmaiselta ajatukselta. Huolestuin ajatellessani jo sitä että isä liikkui kolme kertaa maalatulla, neljästi teipatulla pyörällä eikä millään auton tapaisella. Voisiko sellaiselta ostaa edes rintamerkkiä?

Isän innostusta ei voinut enää taltuttaa. Puolustusvoimien luoma vakaa linnoitus oli sortumassa. Sotilasmestari-vakuutustarkastaja, kuten hän uuden tittelinsä ilmaisi, halusi oitis ryhtyä myymään vakuutuksia kaikille teillä liikkuville. Kuolleetkaan eivät olisi hänen henkivakuutustensa ulottumattomissa.

Ensimmäiseksi hän yritti vakuuttaa kaikki kotikujan asukkaat. Jos hän joulupukkina olikin onnistunut tunkeutumaan lähimpien liesien ääreen, nyt ovet sulkeutuivat hänen edessään, tai jos vahingossa aukenivat, joku töllistelevä, esille lykitty lapsi kertoi isänsä edelleen olevan asioilla ja äidin vuoteessa. En iloinnut nähdessäni miten verhoja vedettiin kiinni hänen silmiensä edessä. Pian hän itsekin ymmärsi että olisi parasta pyöräillä kauemmaksi, jonnekin missä häntä ei tunnettaisi.

En tuntenut vielä elämän todellista jyrkkyyttä. Silti ymmärsin oikein hyvin naapuruston epäilykset, sillä kuka olisi halunnut vakuuttaa elämänsä sillä tavalla että oma joulupukki ryhtyy luotteloimaan kaikkia vastaan tulevia hirveyksiä. Pistorasiat, saostuskaivojen kannet, katuportit, saranat, kaikki muuttuivat vaarallisemmiksi kuin villieläinten ansat.

Kun joku osui meille kylään, hänet liimattiin heti sohvalle ja ennen muuta kestitystä hän sai syliinsä pinon erilaisia vakuutuksien vaihtoehtoja. Kahvikuppien sijasta pöydälle kertyi valikoima kaikenlaisia kyniä sopimusten tai pahimmassa tapauksessa vain ennakkosopimusten allekirjoittamiseksi. Varsin pian olimme erottamaan komissionäärin ja komitentin* eron.

Liikkuvan vakuutuskonttorin seuraaminen tuotti minulle tuskaa. Divisioonan esikunta, sen hienot pitkät käytävät, niillä kiireisesti säntäilevät aliupseerit ja kirjurit olivat sentään näkemisen arvoisia. Isä suuren työpöytänsä takana musteenkuivaimineen, kosmoskynineen, puhelimineen oli uskottavampi kuin sohvan nurkalla haitarilaukkuaan availeva myyntimies. Usein mietin miksi isä ei vain naamioitunut naiseksi ja järjestänyt kunnon ihmisten tapaan Tupperware-iltamia.

Ymmärsin että hän piti omatekoisien värssyjen lykkimistä henkivakuutuksen ja kuoleman ikäviin kansioihin osana yritystoimintaansa. Silti asia oli piinallinen. Tuntui kuin isä olisi vain saanut uuden pilailuasun.

Miten raikkailta ja maalauksellisilta alkoivatkaan tuntua ajat jolloin isä kuukausien pyöristämiseksi teki milloin mitäkin, kultasi ja kaiversi hautakiviä kesäöisin, esiintyi juhannusjuhlilla kaikenlaisissa omituisissa tehtävissä, juustokeiton ja piimän vihkijänä tai parhaimmillaan toimi yleisurheilukilpailujen tuomarina sonnustautuneena klubitakkiin, jonka
45 rintataskua koristi kansallisen urheilutuomariliiton merkki.

Hannu Väisänen, *Toiset kengät* (2007)

* komitenti: komissionäärin työnantaja (tässä vakuutusyhtiö), jonka puolesta omissa nimissään komissionääri, asiamies, tekee työtä

2.

Linnut

Linnut

siivekkäät avaruuslentäjät,
yössä taruilevat, loruavat tietäjät!
Samanaikaisesti tapahtuu kolme traagista erehdystä,
5 *hamartiaa**, niin kuin Aristoteles sanoisi:
raketti ylittää maan vetovoiman,
lintu suunnistaa tähtien ja maanmuotojen mukaan
ja yksinäinen puhuu unissaan,
kääntää kylkeä valittavalla vuoteellaan.

- 10 Ihmismieli
on suunnaton sulatusuuni,
muistin mosaiikki, uunilinnun pesä
koostuu lukemattomista osista
joilla ei ole yhtään mitään tekemistä toistensa kanssa.
15 Mieli unohtaa jopa täydenkuun,
syvällä-vaeltavan muotoa-muuttavan
silloin, kun sille ei muistaminen sovi.

Ota happipullo selkääsi niin saatat selvitä,
muuten tuskin jaksat kuulla tätä kaikkea!

- 20 Meidän on liverrettävä,
liverrettävä henkemme
toistemme edestä.
Kuinka paljon toisten kärsimystä
sinun on nähtävä
25 ennen kuin alat sulattaa ihmisiä,
annat anteeksi sen, mitä sinulle on tehty
(oli se miten vähäistä tahansa)?

Jossakin säilytetään anteeksiannon standardia,
täsmällistä kuin Pariisin metri.

- 30 Yölintu tarinoi.
Sen vuolasta, hellittämätöntä käsittämättömyyttä
kuunnellessa tulee mieleen
että anteeksianto voi tapahtua kuuntelemalla,
siten, että osapuolet kertovat saman tarinan
35 ja kuuntelevat toinen toisensa versioita.
Entä, jos joku ulkopuolinen kuuntelee?
Entä jos osapuolet kertovatkin tarinansa
vain ulkopuolisille?
Onko sen jälkeenkin
40 vielä olemassa ulkopuolisia?

Anni Sumari, *Linnut I (I–IV)* kokoelmasta *Mitta ja määrä* (1998)

* hamartia: vakava erehdys tai heikkous, jonka takia päähenkilön kohtalo saa uuden suunnan
